

ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

СТАРА ЗАГОРА

Вх. № 688/9.08 2017 г.

СТ А Н О В И Щ Е

по дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3. Животновъдство, докторска програма „Говедовъдство и биволъвдство“.

Автор на дисертационния труд: **Евгени Видев Видев**, докторант в редовна форма на обучение при Земеделски институт, гр. Стара Загора.

Тема на дисертационния труд: **„Оценка на различните фуражи и фуражни добавки като инхибитори и стимуланти върху производствата на парникови газове при храносмилателния процес на преживни животни“.**

Член на научно жури, определен за изготвяне на становище: **Георги Стефанов Петков**, Професор, Доктор на селскостопанските науки, Аграрен факултет при Тракийски университет, гр. Стара Загора, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“,

определен за член на научното жури със Заповед № НП-08-76 от 03.07.2017 г. на Председателя на Селскостопанска академия.

1. Оценка на получените резултати по дисертационния труд

Актуалност на темата: Темата на дисертацията е актуална, дисертабилна и иновативна, тъй като е свързана с един от глобалните екологични проблеми на нашето съвремие - парниковият ефект, предизвикан от изменението на състава на атмосферата, водещ до глобално затопляне и промяна на климата на земята, с всички произтичащи от това негативни последици за човечеството. Значителен дял от емисиите на парникови газове (CO_2 и CH_4) се пада на преживните животни. Ето защо, търсенето на научнообосновани възможности и решения за намаляването на тези емисии от животновъдството е важна стъпка в усилията на човечеството за решаване на този глобален проблем.

Научна теза: Изказаната от автора научна теза е свързана с оценка *in vitro* на различни фуражи, фуражни добавки и търбухови биомодулатори като инхибитори и стимулатори за производството на парникови газове в хода на храносмилателните процеси при преживни животни. Доказването ѝ разкрива голямото значение на проучването за преживното животновъдство в два аспекта – екологичен и производствен. Екологичният аспект се обуславя от установените възможности за намаляване на парниковите емисии от преживните животни, на базата на статистически установени взаимовръзки между състава, консумацията и относителната хранителна стойност при различните групи фуражи и газпродукцията, а производственият – от разкритите хоризонти за прилагане на оптимално хранене на преживните животни, редуциращо газовите емисии, но запазващо и дори повишаващо ефективността на производството на животински продукти.

Структура и обем: Дисертацията е написана на 176 стандартни машинописни страници и включва всички необходими раздели (увод, преглед на литературата, цел и задачи на изследването, материал и методи, резултати и обсъждане, изводи, препоръки за практиката, приноси, литература) за този вид труд. Резултатите са систематизирани и представени в 43 таблици и онагледени с 34 фигури. По обем, структура и съотношение на материала между отделните раздели трудът напълно отговаря на изискванията за дисертация за ОНС „Доктор”.

Използвана научна литература: Докторантът прави преглед на 191 литературни източника, в т.ч. 13 на кирилица и позоваване на 5 сайта, повечето от тях публикувани след 2000 г. Това показва добро познаване на актуалната специализирана литература по проблема. Цитираните автори са намерили място в аналитичния литературен преглед и отчасти при интерпретацията на собствените резултати, което е позволило аргументирано да се обоснове необходимостта от проучването и да се открие значението на собствените резултати.

Цел и задачи: Целта на проучването е ясно и точно дефинирана и съответства на формулираната тема. За нейното постигане са определени и изпълнени 7 задачи. Те са добре обосновани, логически свързани и напълно достатъчни за изпълнението на набелязаната цел.

Методична постановка: Този раздел, който е ключов за всеки научен труд, включва необходимата информация за разработената и приложена методология на проучването – обект на проучване (фуражи, смески, биодобавки), брой взети проби от съответните обекти на проучване, изследвани показатели на фуражите (сухо вещество, сурови мазнини, киселинно- и неутрално- детергентни влакнини, други) и на общото количество на продуцираните газове при *in vitro* симулация с търбушно съдържание от преживни животни, методи за определяне на контролираните показатели, методи за статистическа обработка и представяне на данните. Като цяло методическата постановка на проучването е съвременна, научно издържана, адекватна и коректна.

Резултати и обсъждане. В резултат на работата по дисертацията, базирана на добре изградена и приложена научно-обоснована методология за провеждане на планираните експерименти и анализи, са получени значими за науката и практиката резултати, групирани в 6 подраздела, следващи хронологията на планираните задачи. Установени са нови факти и статистически зависимости между изследваните показатели на фуражите и газпродукцията – корелационни, регресионни, с прилагането на многофакторен, принципен компонентен и клъстерен анализ, което е една от най-силните страни на дисертацията и които определят нейното високо качество като научен продукт. Направените 15 извода произтичат от получените резултати. Те са добре формулирани, ясни и точни, включват най-съществените резултати и зависимости. Оценката ми за получените резултати и направените изводи е много висока.

2. Оценка на приносите и препоръките за внедряване

Приложената справка с приносите на дисертацията, общо 13, като цяло удовлетворява. Част от приносите (№№ 3, 4, 6, 9, 10, 12) са представени много лаконично и така дадени не отразяват напълно основните резултати и зависимости от богатия фактологически материал на проведеното проучване. Формулировката на принос № 2 е много обща. Не е направена характеристика на отделните приноси – оригинални или с елементи на оригиналност (такива по моя преценка са №№ 1, 3, 4),

научно-приложни (тук отнасям №№ 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13), които обогатяват съществуващите знания и повтарят частично или изцяло известни вече факти (№№ 7, 8) и пр.

Направените 5 препоръки за практиката се основават на получените резултати. Същите са реални, изпълними, добре аргументирани и практически насочени, както към ръководствата на държавни институции, така и към научната общност, бизнеса и производителите в областта на преживното животновъдство.

3. Оценка на публикациите по дисертацията

Във връзка с дисертацията са представени 3 колективни публикации – 2 на английски и 1 на български език, в които дисертанта е водещ автор. Две статии са публикувани в международни списания - *Int. J. of Current Research in Biosciences and Plant Biology*, (JIF - 2.517, 2017 г.; GIF=0.564, 2016) и *Agricultural Science and Technology*, а една - в сп. „Селскостопанска наука“. Всички публикации имат качества на завършени научни трудове и в тях се разглеждат отделни въпроси от темата на дисертацията. По този показател са спазени изискванията на *Правилника за ПЗРАС в СА* (Чл. 57, т. 2).

4. Оценка на автореферата

Подготвеният автореферат е съобразен с общоприетите изисквания за структура, обем и съдържание. Включва основната информация от разработената дисертация.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Основания за сериозни критични бележки и препоръки по дисертацията и другите материали по процедурата нямам. Това се дължи на факта, че при окончателното оформяне на дисертацията докторантът е взел под внимание голяма част от бележките и препоръките, направени при апробацията на дисертационния труд. Мога да само да ~~позволявам~~ прилагането на сравнителен анализ на собствените резултати, с тези на други автори, би позволило по-добре да се открие научната стойност на получените нови факти и зависимости. На места би могло да се направи по-подходящо естетическо оформяне на фигурите и таблиците.

6. Личен принос на дисертанта

Личният принос на Евгени Видев при разработването и написването на дисертацията, и на публикациите, свързани с нея, е добре подчертан и убедително представен. Имам и преки впечатления от неговата работа по подготовката и написването на дисертационния труд, от проявената упоритост и усърдие нещата да станат по-добри.

7. Заключение

Качествата на представения дисертационен труд – актуалност, методическа издържаност, ползвани литературни източници, задълбочен анализ и интерпретация на резултатите, обосновани научно-приложни изводи, приноси и препоръки, брой и качество на публикациите, го характеризират като отговарящ на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за ПЗРАС в СА, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**. Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Евгени Видев Видев** образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Говедовъдство и биволовство“

08.08.2017 г.
гр. Стара Загора

Изготвил становището:
(Георги Петков, професор, дсн)